

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

A MAGYARORSZÁGI NÉPTANITÓK EGYETEMES GYÜLÉSÉNEK, A VÉGREHAJTÓ-
BIZOTTSÁGNAK ÉS TÖBB HAZAI TANITÓ-EGYESÜLETNEK RENDES KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos és kiadó:

Felelős szerkesztő:

A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE.”

S Z Ő K E (STEINER) I S T V Á N.

Megjelenik e lap minden szombaton. **Előfizetési ára:** Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. **Hirdetések** 2 has. petit-soroként 10 krral számíttatnak. **Kéziratok** a szerkesztőhöz (Budapest, IV. ker., gr. Károlyi-utca 8. sz.); **előfizetési pénzek, tagsági díjak**, (6 frt, melybe a 4 frt előfizetési díj is be van tudva, s mely 1 frtos részletekben minden okt., dec., jan., márcz., ápr. és juniusbán fizetendő,) **hirdetések és hirdetési díjak** az egylet pénztárnokához, Senyei Ferenc úrhoz (IX. ker., soroksári-utca 32. sz.) küldendők. Az egyleti helyiség a **Kazinczy-utcai** iskolában van.

Elnöki megnyitó.

Tartotta Matolay Elek ur, a tornatanítók országos egyesületének f. hó 5-dikén tartott első közgyűlésén.

Igen tisztelt uraim!

Van szerencsém a magyarországi tornatanítók egyesületének első rendes közgyűlését — miután a közgyűlés a jelenlevők számánál fogva az alapszabályok 16. §-a értelmében határozatképes — megnyitni.

Valóban szerencsésnek érzem magamat, hogy e feladat nekem jutott, mert azon bizalmat, melyet ezen országos egyesület a múlt évben tartott alakuló közgyűlésében irányomban tanusított, a tornázás nemes ügye körüli fáradozásomnak legszebb jutalmául tekintem. Üdvözlöm a t. közgyűlés megjelent tagjait szíveimből s köszönetet mondok az egyesület nevében, az ügy nevében, különösen a távolból, idő és pénzáldozattal egybesereglett igen tisztelt tagtársaknak.

T. közgyűlés! Nagy kiterjedésű, nagy eredményű egyesületi működésről nem szólhatok s csak a feletti örömmömmek adhatok kifejezést, hogy ezen egyesület, melyre hazánk tornaügyének nagy szüksége van, tényleg működik s bár tagjainak száma csekély, azoknak buzgósa, feláldozó tevékenysége mégis azon reményre jogosít, hogy ezen egyesület a kezdetleges állapotból ki fog bontakozni és talán a legközelebbi — két év múlva tartandó — közgyűlésen már az elért eredmények folytán megnyugvással, s annál nagyobb tettvágygyal fog további jövőjének eléje nézhetni.

Egyesületünk célja első sorban a szak művelése, s csak második sorban és inkább az ügy kedvéért, a tagok érdekeinek előmozdítása.

Czélunk nemes, mint az ügy, melynek előmozdítására törekszünk. Feladatunknak nem könnyen fogunk megiehlhetni, mert működésünk tere nagy, tárgyunk ugyszólván ki nem merithető.

Hozzá kell fogunk tétovázás nélkül, fáradhatatlanul, de szakértelemmel és következetességgel kell eljárunk. Így aztán elvárhatjuk, hogy a tornázás irányának egészben és részletekben meghatározását, a szakművek bírálatát illetőleg a döntő szó egyletünké lesz, s a tekintely, melyet egyesületünknek szerzünk, önként meghozza majdan az anyagi eszközöket, melyek lehetővé teendik, hogy maga egyesületünk hozza létre s adja ki a legjelesebb szakműveket, melyeknek még oly annyira érezzük hiányát és maga egyletünk adhasson ki szakközlönyt s így az egyesület folytonos együttes működése, nem pedig csupán az egyes tagok buzgólkodása által biztosítsa hazánk tornázásának helyes fejlődését, és terjessze a tornázás ügyét.

Igen, t. közgyűlés terjesztünk kell teljes erőnkől a tornázást. A többi tényezők: a tornaegyletek, a társadalom, e feladatnak nem tudtak még eddig kellőképen megfelelni. Nekünk is hozzá kell járulnunk, a mennyire csak képesek vagyunk. Hisz a tornaegyletekben a lapokban évek s évek óta küzdünk a tornázás nemes ügyeért; valljuk meg őszintén, — nem kielégítő sikerrel. És miért nem kielégítő a siker, miért csekély a haladás? Nem, azzal nem akarja magát senki nevétségessé tenni, hogy beálljon ellenségünknek; mert a tornázás a nyugati művelt népeknél az elismerés magas fokát küzdötte ki

De van egy ellenségünk, a passzivitás, és ezzel nem győzünk. Azt mondják például: „legyen nyugodt, mi nem vagyunk a tornázás ellenségei.“ De hát mire megyünk a jóakarattal, mely csak a passzív néző szerepét viszi?

Évek óta törjük rajta fejünket, hogy miiben fedezzük fel azt a rugót, mely e fontos ügyet előre vigye?

Sem a „deutsche Einheit“, sem a francia gloire, sem a sportkedv nem segít rajtunk; azon tisztult felfogástól pedig, mely a testnek és léleknek arányos harmonikus képzését követeli, a nevelésért magáért, az ember öncéljáért: távol vagyunk. Mi segítsen hát?

Itt volna pedig kéznél, minden embernek az ajkain forog, csak a felfogás kell hozzá, csak az applikáció. És ez: a hazaszeretet. Ha szeretjük hazánkat, ha megakarjuk tartani, meg is kell azt védenünk. És ugyan van-e nemzet, melynek inkább kellene készülnie az élet-halál harcra, mint nekünk? — Északi nagy ellenségünk nem egyedül minket fog a harctéren találni, elhisszük. De ha más oltalmaz meg minket, nem mi magunkat, akkor nem is leszünk a magunkéi soha.

Ime, nem elég-e ez, hogy mindenkit fellelkesítsen a tornázás ügye iránt, mely erőt, edzett testet, ügyességet, bátorságot ad, mely a jellemet képi, mely igazi harczost, honáért hevvel küzdő férfiut képez!

Oh nem, ez nem hogy elég volna, — de ellenkezőleg; eddig, ha a tornázásról beszéltünk, csak úgy melleleg volt tanácsos a katonaskodást érintenünk, csak általános frázisokat használtunk, nehogy bizonyos ideákat sértsünk. Szolgálhatunk bizonyítékokkal.

Mikor Pesten a tornacsarnokot építettük s az építésre pénzt gyűjtöttünk, a többi közt egy alföldi intelligens (diplomás) uri embertől kaptunk levelet, melyben kérdezi, valjon igaz-e, hogy az a tornázás arra való, hogy előkészítse fiainkat a katonáskodásra; (persze a közös hadseregben,) mert ez esetben — ugymond — nem hajlandó egy krajczárt is gyűteni vagy adni. Ilyen gondolkozást, ilyen kérdéseket tapasztaltunk eleget.

Hej pedig, ha a magyar vidékek könnyen kiadják is az ujoncz-kontingent: csak nézzük meg kaputos ifjuságunkat, az érettségi vizsgálatot tevőket, a jogászokat a kávéházban, a fürdő magyarokat Gleichenbergben, akkor ugyan elénekelhetjük, hogy: „oh, más magyarral verte vissza nagy Hunyadiunk Mohamed hatalmát!“ A földmivesek gyermekei, testi fejlődésüket illetőleg még jobb állapotban vannak; de a polgári foglalkozás és a magasabb műveltség terjesztése visszaszorítja a természetes fejlődést. És épen ezért kell a tornázásnak a műveltséggel karöltve haladnia és épen ezért csak szabad és művelt nemzeteknél honosodhatik meg a tornázás.

A hazaszeretetnek kellene minket magyarokat első sorban arra ösztönözni, hogy ifjainkat a tornázás által képezzük és ne csak munkabíró s egészséges állampolgárokká, hanem — a szükség esetére — hazánk edzett harcosaivá képezzük. Hiába tanítanak ifjainkat akár kicsi koruktól a halblinkszre, ha nem képezünk belőlük férfiakat. Mert hogy a katonáskodás és a katonanevelés is milyen tornázással jár, azt közelről kell megnézni, hogy egyszerre elmenjen minden illuzionk. Hiszen a berlini katonai tornatanító-képző-intézet (Central Turnanstalt) agyonrontotta volna a tornázást, ha nincsenek az egyletek, és iskolák; — a francia Joinville-le-Pont-i hasonló intézet tornaművészeket képez, de azért a francziák tornázása alkalmas tanítók hiányában a setétben tapogatózik. És nálunk? Ugyan tessék megvizsgáltatni a katonai intézetekből kikerült ifjakat s összehasonlítani őket képzett tornászokkal. Tessek csak megkerdezni azoktól, kik a mi központi tornatanító képző intézetünkben évek óta működnek, hogy mennyi laj szokott lenni azon aspiránsokkal, a kik az osztrák katonai akadémiákból kerülnek ki, sőt esetleg azokban már tornázást tanítottak; mennyi egyoldalúság, sablonosság s mily kevés valódi testképzettség! Vegye kezébe a „Reglement-t“ bárki, nézze meg benne az előirt torna-gyakorlatokat, tudom meglegelgi mihamar.

A helyes, rendszeres, kedvderítő, testet és jellemet képző tornázásnak mint olyanak magának kell életet adni, ugy a torna-egyesületünkben, mint az iskolákban.

És e részben meg igen sok a tenni való. Kevés egyesületünk van, szégyenteljesen kevés. Európa minden művelt államának aranylag sokkal több van. A számadatokat idézni, szégyeljük magunkat.

Iskoláinkban pedig, még a papiroson is szomoruan áll a dolog. Nagyon, de nagyon sok középiskolának s még több népiskolának még nincs téli tornahelye; a nyárral pedig semmire se megyünk. Összejönnek az ifjak szeptemberben s mire elkezdenék a rendes tornaórákat,

beállanak a szelek, gyakran az esők s vége van. Tavasszal a mi változó hőmérsékü égaljunk alatt májusig alig lehet újra kezdeni s június közepén a vizsgálatok miatt ismét vége van. Ennyi az egész. A téli tornatermek pedig legtöbnyire nem engednek elég mozgást, a szerek hiányossága és a térszűke miatt. Így aztán az egész tornázás csak névleges.

Pedig mily csekély pénzbe, mily kevés bajba kerülne a helyes tornázás.

Ezt kell komolyan venni és a jót, a szükségest követelni.

Iskolai ifjuságunk helyes tornáztatásához pénz nagyon kevés kell. De nincs, a ki ezt is követelje, nincs a ki felülről ellenőrizze, a ki tudjon és akarjon a dolgokba szakértelemmel és ügybuzgalommal belenézni.

És az iskolákban teljesen kielégítő eredményt nem fogunk elérni addig, míg nem lesz elég tornaegyesületünk. Mert ezekben él igazán, ezekben fejik tovább a tornázás, csak ezek példaadó és ellenőrző befolyása viheti előre az iskolai tornázást és biztosíthatja egyes elszigetelve működők launhasága, vagy bár jóakaratu, de téves eljárása ellen.

Lássunk hát hozzá a munkához, — dolgozzunk az egész vonalon, dolgozzunk a tornázás nemes ügyének terjesztéseért is. Egyesületünknek a társadalmi téren való agitációja nem jutott osztályrészeül, — annyival inkább kell az intenzív munkának neki feküdnie.

Dolgozzunk tehát, ismétlem, dolgozzunk szakértelmünk felhasználásával, rendithetlen következetességgel, s vezérelje egyesületünket mindenkor a magyarnak legfőbb erénye: a hazaszeretet.

A képző-intézetek reformja.

(Folytatás és vége.)

Aki azt hiszi, hogy a négy évfolyamra emelés által a képző intézetek sorsán teljesen segítve leend; az igen csalódik. Ép most jeleztük, hogy a legujjabb rendelet folytán ez alig lesz a munka halmazra valami, könnyítő befolyással. Bárminő szerencsés megoldást nyerhet a most vajadásban levő középtanodai törvényjavaslat, azt a szükségset, hogy az intézet némileg a növendékek középiskolája is legyen, ez sem fogja megszüntetni. Az egy évfolyammal talán elérünk annyit, hogy a növendékek nagyobb gyakorlatiasságra tehetnek szert, de azt egyáltalában nem, hogy alaposabb készütségek legyenek.

Mi tehát szükségesnek tartunk kettőt. Legelőször is azt, hogy a növendékek a képzőintézetekbe csak jó bizonyítványok alapján vétessenek fel addig is, míg a felvétel feltételei a középtanoda IV. osztályához lesznek kötve. Másodszor, mulhatatlanul szükségesnek tartjuk, hogy e feltétel minél előbb az 5-dik osztályhoz köttessék, hogy legalább néhány év múlva elérhessünk azon határig, mely a képző intézetek felvételének feltételeit hosszú évtizedeken keresztül állandóvá teheti, hogy t. i. az intézetbe csak a középtanodák 6 alsó osztályának elvégzése után vétessenek fel a növendékek. Addig, míg ezt el nem értük, a tanítók nagyobb tömegének alapos és tökéletes szakszerű kiképezéséről hiába álmodozunk. Ezen feltétel megvalósításának csak egy akadály állja

utját: hogy a tanítói pályára lépő egyének száma apadni fog. Bizony, bizony mondom, többet fogunk nyerni. Bárminő okokkal akarják is támogatni azon állítást, hogy a tanítói pályára a legtöbben ma már hivatásból lépnek: ez az állítás a tapasztalással és a fennálló tényekkel ellenkezik. A középtanodák növendékei akár az anyagi, akár a szellemi szegénység daczára a négy alsó osztályt valami ügygyel bajjal csak elvégzik; de az azon felül való emelkedés ritkán történik. Akik tehát az 5. vagy 6. osztály elvégzése után lépnek az intézetbe, bizonyosan nemcsak nagyobb képzettséget, szellemi önállóságot, hanem több hivatásérzetet is hoznak magukkal a tanítói pályára. Nagyon csalódik, aki azt hiszi, hogy a középtanodák négy alsó osztályából átlépő növendékek nagy tömegével sokat fog nyerni a tanítói pálya. Akik a középtanodákban elhullottak, el fognak azok nagy részint hullani a tanítói pálya tövises utain is. Lesznek és vannak kivételek, de nagyon szerény számban. Lesz azonban a tanügyre egy igen előnyös következménye: az t. i. hogy képzetlenebb tanerőket nyervén, a társadalom nagyobb bizalommal, több áldozat-készséggel fog a népnevelés ügye felé fordulni. Ezen tételre azonban még egyszer majd visszatérünk s teljes részletességgel feltárjuk annak árny- és fényoldalait. Ezuttal csak az irányadó köröknek hathatósan figyelmébe ajánljuk s arra kérjük a magas kormányt, hogy míg ez irányban valami lépés tételnek, a képzőintézetek tananyagának lehető részletes formulázásáról sziveskedjék intézkedni, hogy annak meghatározása ne az egyes tanárok kegyétől és kényétől függjön; mert mire a növendékek kikérülnek az életbe, a komolyabb munkától egészen megcsömörlenek.

A másik fő oka a növendékek elcsenevezésének abban rejlik, hogy az intézet nincs összekapcsolva a szorosabb értelemben vett gyakorlati étellel. Sokan ezen összekötő kapcsot abban találják, hogy a a növendékek kihelyezése gyakorlati irányban történik, azaz, hogy az intézetekhez kapcsolt gyakorló iskolában az elméletben tanult neveléstani elveket és szabályokat alkalmazva látják, és saját maguk is alkalmazzzák. Erre nézve már megtettük észrevételeinket, itt csak azt említjük fel, miként vélnők mi a képzőintézetet összekapcsolni az étellel, hogy a kettő közt jelentékeny űr ne legyen.

Nézetünk szerint multhatatlanul szükséges, hogy a képzőintézet utolsó évfolyama kizárólag a gyakorlati tanításra fordíttassék. És ez úgy osztassék be, hogy annak első felét a gyakorló iskolában, a másodikikat az egyes szomszédközségek iskoláiban töltsék a növendékek, úgy hogy részint maguk tanítsanak, részint az illető tanító tanításairól napról-napra rövidere vont jelentést tegyenek a növeléstant tanító tanárnak. Az évfolyam első felében minden egyes gyakorlati tanítás kidolgozandó, felülbírálat végett az évfolyam egyes növendékei közt körözendő, hogy azok már a kidolgozott munkára megtehessék észrevételeiket.

A tanítás megbírálásának csak így lehet gyakorlati bece és értéke. Az évfolyam második felében hetenként felváltva minden növendék meglátogatja a szomszéd községek iskoláit s mindegyikben egy héten keresztül naponként egy órai tanítást tart leginkább csak az il-

lető iskola alsó osztályaiban. Minden hét végén az illető szaktanárnak az iskola kül és belszoervezetéről, ott szerzett tapasztalatairól kimerítő jelentést tesz. Az utolsó évfolyam növendékei az év elején a nevelés-tanítástan tanárának elnöklete alatt egyletté alakulnak, maguk kebeléből választanak egy alelnököt, két jegyzőt s minden hónap végén értekezletet tartanak, melyben egyesek előadják a hónapban feljegyzett különös észrevételeiket, individualis véleményüket s ezek közül a legfontosabbak azonnal vita-tárgyul tüzetnek ki.

Igy lesz a képzőintézet és gyakorlati élet közötti ür áthidalva, a növendék észrevétlenül, minden megszakítás nélkül vezetetik be az élet nagy iskolájába. E mellett megvettetik az alapja azon szellemi, értelmi és gyakorlati önállóságnak, melyre növendéknek mint leendő tanítónak oly igen nagy szüksége van.

Ime itt adtuk a rajzot, mely a képző intézetek legfőbb árnyoldalait tünteti fel. Örömmel üdvözljük a magas kormány legujabbi (monumentalis) rendeletét, de a tényekkel ridegen számot vetve, aggodalommal vagyunk az iránt, hogy ezen fontos rendeletnek számba vehető positiv sikerei legyenek mind addig míg ezen árnyoldalak elenyésztetve nem lesznek. A magas miniszteri rendelet kiemeli, hogy az intézetek növendékei akként képeztessenek, hogy működésük központjául majdan leglényegesebb tárgyaknál az értelmi erő fejlesztést tehessék. Igen, de arra, hogy a növendékek ily képességü tanítókká kvalifikáltathassanak, mulhatatlanul szükséges, hogy az illető positiv ismeretanyagoknak melyekből az értelmesség és józan gondolkozás szellemi épülete emelkedik, az illető növendékek birtokába legyenek. Ehez pedig mulhatatlanul szükséges, hogy az intézetbe való felvétel feltételei s az intézett évfolyamainak száma újra szabályoztassanak és hogy ezen szabályok a felekezeti képző intézetekre is kiterjesszessenek, mert értelmes tanítói kar képzés másként teljes tehetetlenség. Értelmes tanító nélkül pedig értelmes iskola nem létesülhet. Hiszen csak az oly egyszerűnek látszó értelmesen olvasni taníthatáshoz is mily széleskörű ismeretanyag szükséges, hát a reáliak ily módon való kezeléséhez? Ha az értelmes olvasás csak abból állana, hogy az egyes szókat, mondatokat folyékonyan, hibátlanul ki tudjuk ejteni, illetőleg olvasni és hogy az illető írásjelek kellő megtartásával azoknak értelmét is visszatudjuk adni, megengedjük, hogy erre kevés kivétellel az összes képzőintézetek képesíthetnek növendékeiket a fennálló rendszer keretében is, de mivel az értelmes olvasás nemcsak ezekben, hanem az egyes szók és mondatok tartalmának kellő értelmezésében áll, és mivel ezen képességhez egész rendszeres és széleskörű ismeretanyag szükséges: a képzőintézetek növendékei ily irányban a mai rendszer mellett csak felületesen lesznek előkészíthetők.

Továbbá a gyakorlati gazdaságnak az eddiginél nagyobb terjedelemben való felvétele növeli az intézetek munkaanyagát. Ha az évfolyamok nem fognak szaporíttatni, e részben is csak felületesség lesz a növendékek képzésében, mert a munka helyes elvégezhetésének legfőbb tényezője: a hozzá szükséges időmennyiség hiányzik.

Reméljük, hogy a magyar kormány, miután legközelebb a népne-

velésügy felé oly kiváló figyelemmel fordult, ezen árnyoldalakat is rövid idő múlva megfogja szüntetni s a minő tökéletesen kidomborított és színezett képet tárt elénk a népnevelés czéljáról, ezen képnek lehetőleg élő alakká való idomításhoz meg fogja adni a szükséges tényezőket is. Az anyag megvan, a szellemet is meg fogja teremteni az általunk jelzett hiányok megszüntetése. Adja isten, hogy minél előbb úgy legyen. És akkor mi népnevelés ügyünkre büszkék lehetünk.

Király Károly.

Válasz, Kovásy Zoltán urnak!

Bizony megesik az emberián, hogy néha akkor, mikor legkevésbé sem gondolja, elhajtja a sulykot; minek igen természetes következése az, hogy a kicsinyek és nagyok közül a kinek eszebe jut fáradságot vesz magának megdöngetni az illetőt okulásul a jövőre.

Igy tettem ezuttal én is. Mert türehetetlen volt előttem, hogy a legnehezebb kérdés csak úgy fülénél előrántassék, s megoldatlanul függjön a levegőben mint Mohamed koporsója. Mert hiába nekem gyengém az, hogy én nem szeretem a felállított kérdés megvitatásánál a szalmazást; hanem a tárgy komolyságához mértem érveket, döntő érveket szeretek hallani az illető állítás helyességének bebizonyítására.

Én hittem, hogy az igen tisztelt tanár ur felszólalásom után fog valami számbavehető érvet felhozni válaszában a kizáratás ellen, mert ilyet első cikkében felfedezni egyáltalán lehetetlen volt. Következetes rövidlátással mindig csak a törvényt emlegeti. Nemcsak döntő, de egyáltalán semminemű érvet nem hoz fel; nem lep fel állításának támogatására sem a tárgy természetéből merített, sem tekintélyi bizonyítékokkal, hanem a helyett hogy érveimet csak meg is gyengitené, irmodorom fölött tör pálczát s így várakozásomban csalódva ismét igaz lett, hogy „kinek milyen kalapja van, olyannal köszön.“

Miután a tanár úr „szűz irodalmi fellepés“-emet veti fel, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy már régebben három lap közölt tőlem cikkeket; de hát ő azokat esetleg nem látta, s eme gunyolt fellepésem elől az „Első országos képviselői közgyűlés“ háta megé bütt. Ámbár ugylátszik, hogy ott sem figyelt; bizonyítja az, hogy az ott felhozott nyomós érvekről mit sem tud, pedig most igen nagy hasznát vehetné.

Hogy ki vétett az írói illem ellen ítéljen a nagy közönség, én még a t. tanár úr példája után sem megyek bele villával hányt cikke csodabogarainak bírálásába

Ujabb érveket hozhatnak fel a kizáratás mellett; de feleslegesnek találom, miután tisztelt tanár ur a multkoriakkal szemben is közönyösnek mutatkozott.

Molnár János.

Levelezés.

Mramorák, 1882. aug. 27.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Mintha csak látnám, mily kíváncsian kérdi t. szerkesztő úr: Hát ez „miféle bogár“? — Egy csinos kis mezováros mintegy négyezer

lakóval, a volt határőrvidékben, Délmagyarországban. Lakói túlnyomólag németajkú evangélikusok, kik mellett szerbek és románok lakják még tekintélyes számban a községet.

Engem, mint néptanítót, természetesen elsősorban az iskola érdekel. Nézzük hát milyenek itt az állapotok!

Nem járván még soha a határőrvidékben, azt hittem hogy iskoláik, mint melyek közvetlen az állam felügyelete alatt állottak, legalább felszerelés tekintetében mi kívánni valót sem hagynak hátra. — Fájdalom, nem így van. A legszükségesebbeken kívül — sokszor még ez sincs meg, — nem találunk semmit. Ami meg az iskolalátogatást illeti? arról épenséggel kevés jó mondható. Mint egyik kollégám mondja: osztályában az idén 17000 félnap mulasztatott, ami kerekszám 42500 óra! Hogy már most ilyen iskolalátogatás mellett milyen lehet az eredmény, ahhoz nem kell commentár.

Ami azonban legjobban meglepett, az a magyarosítás terén történik. Nem ugyan az iskolából — hiszen az most szünetel — hanem magyarul érző férfiatól ered és áll a következő „historiából.”

Van egy derék magyar ember jegyző, segédjegyző és póstamestere Mramoráknak, a mi magában véve nem nagy dolog, — kerülvén ilyen több is az országban: hanem az már mégis csak valami, hogy mily esz-közzel magyarizálnak ez urak Szakitván a közmondással, hogy: „Amit Jancsi meg nem tanul, nem tanulja meg János sem,” neki álltak és fáradalmat nem ismerő buzgalommal tanítják a felnőtteket — öregeket is — magyarul — énekelni. És a műfogás, melyről mondanom is felesleges, hogy tervszerű, úgy látszik meghozza várt gyümölcsét. Le a kalapot az ilyen „néptanítók” előtt! Megtehetnék ezt a tanítók is, és a mellett, hogy magas és szent czélt segítenének elő, önmagukat is kellemesen szórakoztatnák üres óráikban. Jobban megnyernők ezzel a nép szeretetét, bizalmát, mint a malom alatti politizálással.

A kollégákról még csak annyit, hogy a magyar beszédet „szörnyen szépen” értik, a póttanfolyamokat pedig nagyon szeretik meg — nem látogatni.

Szives üdvözzellett:

Csatáry Károly.

É r t e s í t é s .

A budapest fővárosi elemi népiskolai tanítók- és tanítónőknek elhelyezési és munkabeosztási kimutatása az 1882—83-ki iskolaévben.

(Folytatás.)

III. Közigazgatási kerület.

f) III-ik kerületi iskolaszék. Elnök: Harrer Pál.

14. Ujlak-templomtéri fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Schwendtner Gizella, 1. b) Gerley Szeverin, 2. Mihalik József, 3. Lindner Károly ig. t. 4. és 5. Szücs Pál, 1. a) l. Fets Irma, 1. b) Ehmayr Berta, 2. Rónai Paula, 3. Offenmüller Josefa, 4. és 5.

*Fürst Emma. Rajz és kézimunka tanító: 3. Mihalik József, 4. és 5. Mihalik József, 2. Göth Emilia, 3. Offenmüller Josefa, 4. és 5. Hirschberg Mária. Tornatanító: 2. Mihalik József, 3. Gerley Szeverin, 4. és 5. Szücs Pál. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Gerley Szeverin.

15. Kórház-utcai fiúiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Wayand Béla, 1. b) Léway Miksa, 2. a) Schinabeck Károly, 2. b) Szvoboda Márton, 3. a) Stacke Arnold, 3. b) Czike Ferencz, 4. a) Gyulányi Adolf, 4. b) Schwarzkopf Antal, 4. c) Göndöcs Lajos ig. t. Rajz és kézimunka tanító: 3. a) Léway Miksa, 3. b) Czike Ferencz, 4. a) Gyulányi Adolf, 4. b) Wayand Béla, 4. c) Schinabeck Károly. Tornatanító: 2. a) Schinabeck Károly, 2. b) Schinabeck Károly, 3. a) Wayand Béla, 3. b) Czike Ferencz, 4. a) Gyulányi Adolf, 4. b) Gyulányi Adolf, 4. c) Léway Miksa. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Stacke Arnold, 1. b) Szvoboda Márton, 3. Schwarzkopf Antal.

16. Korona-utcai fiú- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi. Göndöcs István, 2. Horesik Kálmán, 3. Gergelyi Jakab ig. t. 1. l. Moser Mária, 2. Földesy Julia, 3. Kádár Mária. Rajz és kézimunkatanító: 3. fi. Göndöcs István, 2. l. Földesy Julia, 3. Kádár Mária. Tornatanító: 2. Horesik Kálmán, 3. Göndöcs István.

17. Tanuló-utcai lányiskola. Osztálytanító: 1. a) Aurada Irma, 1. b) Scharf Auguszta, 2. a) Radler Hedvig, 2. b) Lieszkovszky Irma, 3. a) Barényi Clementin, 3. b) Lavner Paula, 4. a) Stacke Ilka, 4. b) Offenmüller Sarolta, 5. De Ponty Irén, 6. Lakics Vendel ig. t. Rajz és kézimunkatanító: 2. a) Aurada Irma, 2. b) Scharf Auguszta, 3. a) Barényi Clementin, 3. b) Lavner Paula, 4. a) Stacke Eteka, 4. b) Offenmüller Sarolta, 5. Landa Hedvig, 6. Till Mária. Ismétlőiskolai tanító: 4. a) Radlar Hedvig.

18. Vörösvári úti fiú- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi. Barényi Antal, 2. Eschenbach János, 1. l. Martin Konrád vez. t. 2. Kurz Gizella. Rajz és kézimunkatanító: 2. Kurcz Gizella. Tornatanító: 2. Barényi Antal. Ismétlőiskolai tanító: 1. Eschenbach János.

Beteghelyettesítők 2) a 13., 14., 15., 16., 17. és 18. sz. iskoláknál Juskásy László és Widder Hermin, kik felett **Lindner Károly** ujlaki igazgató-tanító rendelkezik;

IV. Közigazgatási kerület.

g) Belvárosi iskolaszéki kerület. Elnök: Morlin Imre.

19. Kötő-utcai fiúiskola. Osztálytanító: 1. Ivitz Ferencz, 2. Szilágyi József, 3. Kiss Béla, 4. Ledényi Ferencz ig. t. Rajz és kézimunkatanító: 3. Kiss Béla, 4. Szilágyi József. Tornatanító: 2. Szilágyi József, 3. Kiss Béla, 4. Szilágyi József. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Ivitz Ferencz, 2. b) Kenderovits Károly.

20. Károlyi-utcai fiú- és leányiskola. Osztálytanító: Bäcker György ig. t. 1. a) fi Kenderovits Károly, 1. b) Leimeter Sebő, 2. a) Bruckman Péter, 2. b) Cserényi János, 3. a) Steiner István, 3. b)

A *-gal jelöltek a kézimunkatanítás feletti felügyelettel vannak megbízva.

Magdics Károly, 4. a) Tanos Imre, 4. b) Schmidt Albin, 1. a) I. Alkér Ida, 1. b) Melha Lujza, 2. a) Kallinger Erzsébet, 2. b) özv. Máltás Viktoria, 3. a) Csery Krisztina, 3. b) Khoór Gabriella, 4. a) *Üreményi Emilia, 4. b) Dobocsányi Emma. Rajz és kézimunkatanító: 3. a) Steiner István, 3. b) Magdics Károly, 4. a) Tanos Imre, 4. b) Schmidt Albin, 2. a) I. Kallinger Erzsébet, 2. b) özv. Máltás V. 3. a) Csery Krisztina, 3. b) Khoór Gabriella, 4. a) Ürményi Emilia, 4. b) Dobocsányi Emma. Tornatanító: 2. a) Kenderovits Károly, 2. b) Cserényi János, 3. a) Steiner István, 3. b) Leimeter Sebő, 4. a) Tanos Imre, 4. b) Schmidt Albin. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Magdics Károly, 1. b) Bruckmann Péter, 2. a) Leimeter Sebő, 3. Cserényi János.

V. Közigazgatási-kerület.

h) Lipótvárosi 1. sz. iskolaszéki kerület. Elnök: Burián János.

21. Lipót-téri fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Faludy János, 1. b) Tanos Sándor, 2. a) Kafka Károly ig. t. 2. b) Valló Mihály, 3. a) Iritsek Ferencz, 3. b) Rácskay Rezső, 4. a) Haugg Kamil, 4. b) Sretvizer Lajos, 1. a) I. Singer Janka, 1. b) Angletta Romána, 2. a) Sretvizer Ilona, 2. b) Alkér Amália, 3. a) Feszt Mari, 3. b) Vasváry Erneszta, 4. a) *Pelczer Jozefa, 4. b) Urbanovszky Teréz. Rajz és kézimunkatanító: 3. a) Iritsek Ferencz, 3. b) Valló Mihály, 4. a) Haugg Kamil, 4. b) Sretvizer Lajos, 2. a) I. Weisz Paula, 2. b) Weisz Mari, 3. a) Feszt Mari, 3. b) Vasváry Ernesta, 4. a) Pelcz Jozefa, 4. b) Urbanovszky Teréz. Tornatanító: 2. a) Haugg Kamil, 2. b) Tanos Sándor, 3. a) Iritsek Ferencz, 3. b) Tanos Sándor, 4. a) Haugg Kamil, 4. b) Sretvizer L. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Faludy János, 1. b) Rácskay Rezső.

22. Akadémia-utcai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi. Taxner Árpád, 2. Zsengeri Samu, 3. és 4. Murányi Kálmán ig. t. 1. I. Ebner Etelka, 2. *Gally Borbála, 3. Beszedits Róza. Rajz és kézimunkatanító: 3. fi Zsengeri Samu, 2. I. Uher Mária, 3. Peskay Józefa. Tornatanító: Taxner Árpád a nagy-korona-utcai tornahelyiségben.

i) Lipótvárosi 2. sz. iskolaszéki kerület.

23. Külső vácz-utí fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi Ring István, 2. Richter Fer. ig. t. 3. és 4. Gábor Gyula, 1. I. Petrus Emma, 2. Angletta Anna, 3. és 4. Benesch Róza. Rajz és kézimunkatanító: 3. és 4. fi Gábor Gyula, 2. I. Thesarovics Irma, 3. és 4. Hirschberg Mária, Ismétlőiskolai tanító: 1. Ring István.

Beteghelyettesítők 3) a 19., 20., 21. és 22. sz. alatti iskoláknál Galambos László és Pohl Etel, kik felett **Bäcker György** Károlyi-utcai igazgató-tanító rendelkezik.

VI. Közigazgatási-kerület.

k) Terézvárosi iskolaszéki kerület. Elnök: Szászy László.

24. Érsek-téri fiu- és leányiskola. Osztálytanító: Mészner

József ig.-t. 1. a) fi Walther Ferencz, 1. b) Berényi Salamon, 2. a) Németh János, 2. b) Krammer Gusztáv, 3. a) Lehr Márton, 3. b) Lampics Péter, 4. a) Martini Antal, 4. b) Hajnal Adolf, 5. Lehr József, 6. Rozmanith Vilmos, 1. a) I. Szabó Ilka, 1. b) Herczog Sarolta, 2. a) Térey Erzsébet, 2. b) Glatz Ilka, 3. a) Travnicsek Em., 4. Dorogsági Aranka, 5. *Rohatsek Antonia, 6. Kovács Sarolta. Rajz és kézimunkatanító: 3. a) Lehr Márton, 3. b) Lehr Márton, 4. a) Lehr Márton, 4. b) Hajnal Adolf, 5. Lehr József, 6. Rozmanith Vilmos, 2. a) I. Térey Erzsébet, 2. b) Blesz Eleonora, 3. a) Travnicsek Emma, 4. Sloup Irma, 5. Rohatsek Antonia, 6. Kovács Sarolta. Tornatanítók; 2. a) Krammer Gusztáv, 2. b) Krammer Gusztáv, 3. a) Martini Antal, 3. b) Martini Antal, 4. a) Martini Antal, 4. b) Hajnal Adolf, 5. Hajnal Adolf, 6. Krammer Gusztáv. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Berényi Salamon, 1. b) Németh János, 3. a) Lampics Péter, 2. b) Szabó Ilka.

25. Lovag-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Kondrát János, 1. b) Minke Béla, 2. a) Kaszt Kálmán, 2. b) Fusz Ferencz ig. t. 3. a) Schmellheger János, 3. b) Turányi László, 4. Argáni Mátvás, 1. a) I. Vogel Berta, 1. b) Schmidt Stefánia, 2. a) Kiáltosi Ilka, 2. b) Hoffmann Mari, 3. a) Szabó Anna, 3. b) Hausser Sarolta, 4. Pelczer Mari. Rajz és kézimunkatanító: 3. a) fi Minke Béla, 3. b) Kaszt Kálmán, 4. Minke Béla, 2. a) Steeklács Ludmilla, 2. b) Kopp Paula, 3. a) Szabó Anna, 3. b) Hausser Sarolta, 4. Pelczer Mari. Tornatanító: 2. a) Kaszt Kálmán, 2. b) Kaszt Kálmán, 3. a) Turányi L. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Kondrát János, 1. b) Schmellheger János, 2. a) Argéni Mátvás.

26. Sziv-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Cservenka Ferencz, 1. b) Jókuthy Sándor, 2. a) Bindhofer Lajos, 2. b) Kovács Ede, 3. a) Walther Károly, 3. b) Schön József, 4. Wolkenberg Gy. ig. t. 1. a) I. Czenner Ida, 1. b) Heinrich Ilka, 2. Máár Gizela, 3. Rohatsek Anna, 4. Kállay Gizela, 5. Nemeckay Irma. Rajz és kézimunkatanító: 3. a) Cservenka Ferencz, 3. b) Schön József, 4. Schön József, 2. I. Máár Gizella, 3. Id. Aul Sándorné, 4. Gold Gabriella, 4. Oláh Hermin. Tornatanító: 2. a) Bindhofer Lajos, 2. b) Kovács Ede, 3. a) Kovács Ede, 3. b) Schön József, 4. Kovács Ede. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Jókuthy Sándor.

27. Bajnok-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Róth Ferencz, 1. b) Budinszky Károly, 2. Ehmann Ferencz, 3. Dallos Mór, 4. Id. Aul Sándor v. t. 1. a) I. Stern Luiza, 1. b) Stafel Katalin, 2. Spring Mária, 3. Wolkenberg Cecília. Rajz és kézimunkatanító: 3. Dallos Mór, 4. Roth Ferencz, 2. I. Miskolczy Berta, 3. Wolkenberg Cecília. Tornatanító: 2. Ehmann Ferencz, 3. Dallos Mór, 4. Budinszky Károly, a sziv-utczai iskolában.

Beteghelyettesítők 4) a 24., 25., 26. és 27. sz. alatti iskoláknál Pollák Chaím és Zaremba Gabriella, kik feleit **Mészner József**, Érsek-téri igazgató-tanító rendelkezik;

VII. Közigazgatási-kerület.

l) Erzsébetvárosi 1. sz. iskolaszéki kerület. Elnök: Kaschnitz Gyula.

28. Kazinczy-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi Stolár István, 2. Pédery Gyula, 3. Fetter György, 4. Haselmayer P. ig. t. 5. Braun Jónás, 1. l. Heim Róza, 2. Fischer Hermin, 3. Czeke Vilma, 4. Bertalan Gizella, 5. Pick Ludovika. Rajz és kézimunkatanító: 3. Pédery Gyula, 4. Stolár István, 5. Braun Jon. 2. l. Fischer Hermin. 3. *Streiling Bertalanné, 4. Bertalan Gizella, 5. Kovács Mária. Tornatanító: 2. Pédery Gyula, 3. Fetter György, 4. Fetter György, 5. Fetter György. Ismétlőiskolai tanító: 2. Stolár István, 3. l. Czeke Vilma.

29. Diófa-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. fi Szedlacek Lajos, 2. Himpl Ádám v. t. 1. a) l. Pálfi Gizella, 1. b) Wendler Irma, 2. a) Harsányi Mária, 2. b) Ifj. Aul Sándorné. 3. Molnár Katalin, 4. *Grünstein Teréz. Rajz és kézimunkatanító: 2. a) Himpl Ádammné, 2. b) Ifj Aul Sándorné, 3. özv. Czvenger Emma, 4. Grünstein Teréz.

30. Vesselényi-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Kocsis János, 1. b) Neuhold Ferencz, 2. a) Neiger Sándor, 2. b) Cserjesy József, 3. a) Sánta Lajos, 3. b) Pink János, 4. Clauser V. ig. t. 1. a) l. Sterio Gabriella, 1. b) Drumár Irma, 2. a) Rakita Jolán, 2. b) Schmid Antonia, 3. Freund Vilma, 4. Braun Mária, Rajz és kézimunkatanító: 3. a) Sánta Lajos, 3. b) Pink János, 4. Neiger Sándor, 2. a) l. Rakita Jolán, 2. b) Walter Ferenczné, 3. *Bruckmann Péterné, 4. Braun Mária. Tornatanító. 2. a) Cserjesy József, 2. b) Cserjesy József, 3. a) Sánta Lajos, 3. b) Sánta Lajos, 4. Cserjesy József. Ismétlőiskolai tanító: 1. a) Kocsis János, 1. b) Neiger József, 2. a) Neuhold Ferencz, 2. b) Pink János.

31. Dohány-utczai fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. a) fi Herczog Emil, 1. b) Rakodeczay Pál, 2. Schmid Gyula ig. t. 3. Schäffer Sándor, 4. Schök János, 1. a) l. Csuka Etel, 1. b) Politzer Fáni, 2. Szakmári Cec. 3. Burian Mari, 4. Purmann Herm. Rajz és kézimunkatanító: 3. Schäffer Sándor, 4. Herczog Emil, 2. l. Machó Amália, 3. *Springholz Luiza, 4. Szakmáry Cziczilia. Tornatanító: 2. Herczog Emil, 3. Rakodeczay Pál, 4. Schöck János.

32. Erzsébet leányárvaházi iskola. Igazgató: Matzinger Luiza. Osztálytanító: 1. 2. 3. Lényei Irma, 4. 5. 6. Miksits Gizella. Rajz és kézimunkatanító: 1. 2. 3. Lényei Irma, 4. 5. 6. Miksits Gizella.

m) Erzsébetváros 2. sz. iskolaszéki kerület. Elnök: Nádas György.

33. Hermina-mezei fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. Soltész Kálmán, 2. Bereti János, 3. Glatz György, 4. Czimmermann A. v. t. Rajz és kézimunkatanító: 2. Czimmermann A.-né, 3. Glatz, Zimmermann, 4. Bereti, Zimmermann. Tornatanító: csak nyáron Soltész Kálmán.

34. Rákosmezei fiu- és leányiskola. Osztálytanító: 1. 2. vegy. Jablonszky Alajos, 3. 4. Storch Mátyás. Rajz és kézimunkatanító: 3. 4. Storch Mátyás. Tornatanító: 3. 4. Jablonszky Alajos.

Beteghelyettesítők 5) a 28., 29., 30., 31. és 32. sz. alatt iskolák-nál Saágh József és Hoffmann Tódorné, kik felett **Clauser V.** igazgató-tanító rendelkezik:

(Vége következik.)

Egyleti élet.

A magyarországi tornatanítók egyesületének első közgyűlése f. hó 5-én és 6-án tartatott. Elnök: Matolay Elek, jegyző: Kuretska István. Az elnök megnyitóját (lásd lapunk elején) több ízben eljenzés szakította meg és vegeztével ismét kitért az eljenzés, melynek csillapultával Kuretska István titkár terjeszti elő az évi jelentést.

A titkári jelentés a rövid életű egyesületnek történetét adja elő. E szerint 1881. évi július 25-dikén négy tornász, mindannyian régi jó barátok találkoztak a fővárosban egészen véletlenül. Beszélgetés közben elhatározták, hogy többeket is a magok körébe vonva, országos tornatanítói egyesületet alkotnak, a tornázás ügyének fejlesztése céljából. Július 27-dikén közölték a lapok a felhívást a csatlakozásra és augusztus 21-dikén már megtartották az első közgyűlést, a melyen az alapszabályokat állapították meg. Deczember 14-dikén érkeztek vissza a kormánytól a megerősített szabályok s az egyesület annak értelmében megalakult.

A választmány hat ülést tartott és azokon folyó-ügyeket s más kérdéseket intézett el.

Gergelyi Jakab pénztárnok évi jelentése szerint az egyesület bevétele eddig 62 frtot, kiadása pedig 50 frt 3 krt tett ki és így a pénztári maradvány 11 frt 97 kr.

Ezután a pénztárnoki számadás megvizsgálására a közgyűlés három tagot küldött ki. A napirendnek harmadik tárgyát az egyesületi tisztviselők és választmányi tagok megválasztása képezte.

A közgyűlés újabb megnyitása után az elnök kihirdeti, hogy a pénztári számadások megvizsgáltattak, azok rendben találtattak, mire a közgyűlés a pénztárnoknak megadta a felmentvényt.

Ezután az elnök a szavazatok eredményéről szóló jelentést vette át, mely szerint az egyesület tisztviselőinek a következők választattak meg: elnök: Matolay Elek, alelnök. Bockelberg Ernő, titkár: Kuretska István, pénztárnok: Keresztesi Sándor, könyvtárnok: Maurer János; választmányi tagok: Zsingor Mihály, Szedlacek Lajos, Steiner István, Gergelyi Jakab, dr. Zák József budapestiek; Egner Adolf (Igló), Nagy Sándor (Arad), Gieszer Ernő (Nyitra), Nyárády Lajos (Kolozsvár) és Pongrácz Adolf (Nagy-Kanizsa) vidékiek.

A napi renden van a választmánynak az a határozati javaslata, hogy az összes elemi iskolákban az osztálytornázás hozassék be, a tornatermek és a nyári tornahelyiségek pedig kellően felszerelendők. E

javaslatot a közgyűlés vita nélkül, egyhangulag elfogadta és megbizta a választmányt, hogy e tárgyban a kormányhoz indokolt feliratot intézzen.

Élénk vitát keltett az a kérdés, hogy az elemi iskolai tornatanításnál alkalmazzák-e a korlátot?

Dr. Zák R. József előadó; Mondja ki a magyar tornatanítók országos egyesülete, hogy az elemi iskolai torna-oktatásban a korlát semmi körülmény között alkalmazható.

Mert a tiszta, az igazi korlátgyakorlatok (az elemi iskola növénydekeinek testi fejletlensége miatt) sokkal több veszélylyel vannak összekötve, mint a mennyi hasznot nyújtanak.

„Mert a korlát vegyes gyakorlatait más tornaszereken helyettesíteni lehet.

Mert a torna-tanítók legnagyobb része nem okleveles és ezért ez a rész semmi biztosítékot sem nyújt arra, hogy a kellő tapintattal vezetheti a korláton való tornázást.

Mert a torna-oktatás általánosítása érdekében szigorúan kerülni kell mindent, a mi ellen veszélyességi szempontból szó emelhető.

Pongrácz Adolf (Nagy-Kanizsáról) a korlát alkalmazása mellett szól és ezt az eszközt a kisebb vidéki tornaiskolákban nélkülözhetetlennek mondja.

Steiner István az előadói javaslatot pártolja. (3 ízben felszólal a korlát használatára ellen.)

Bockelberg Ernő (kétszeri felszólalásban) a korlát helyett a támfa vagy a lebegőfa használatát ajánlja, és ha ez nem elég, csak akkor használható a korlát.

Maurer János és Pongrácz Adolf a korlát használatára mellett szól.

Ossza György a Bockelberg indítványát pártolja.

Zöld József csak a népiskolák V-dik és VI-dik osztályában s falun az ismétlő-iskolákban alkalmazná.

Nagy Sándor indítványozza, hogy a korlát mint nélkülözhetetlen, fontos és veszély nélküli torna-eszköz, tekintetbe véve a helyi és egyéb viszonyokat, a népiskola IV. V. és VI-dik osztályában alkalmaztassék

Matolay Elek kifejti, hogy a korlát nem veszélyesebb mint más torna-eszköz. Fejleszti az izmokat és tágitja a mellkast. Pártolja a korlát alkalmazását.

Kuretska István csak oklevéles tornatanítók vezetése alatt álló iskoláknál engedné meg a korlát használatát.

Az előadó zárszava után az elnök szavazásra bocsátja a következő kérdést:

„Feltétlenül kizárandó-e a korlát az egész elemi iskolából vagy nem? A többség „nem“-mel szavazott.

„Az V-dik és VI-dik osztályban használandó-e a korlát?“ A többség „igen“-nel szavazott.

Ezzel az ülés bevégeződött.

A folytatólagos közgyűlést Matolay Elek elnök vasárnap tíz órakor nyitotta meg.

A napirend első tárgyát azon kérdés képezte, hogy a legközelebbi közgyűlést hol tartsák meg? Az alapszabályok szerint a tornatanítók országos egyesülete közgyűlést csak minden második évben tart és helyét az előző közgyűlés határozza meg. A választmány Aradot vagy Iglót javasolja a közgyűlés helyéül.

Steiner István a választmány javaslatát el nem fogadva, Budapestet ajánlja; mert a legközelebbi egyesületi közgyűlés évében: 1884-ben Budapesten országos kiállítás és egyetemes tanító-gyűlés lesz.

Nagy Sándor az eddig hallott javaslatok ellenében Arad városát ajánlja és Arad város hazafias közönsége, úgy az ottani torna-egyesület nevében is meghívja az egyesületet Aradra.

Halász Zsiga eltérőleg azt javasolja, hogy a tornatanárok országos egyesülete a legközelebbi közgyűlést ne két év múlva, hanem kivételesen a jövő évben tartsa meg. Horváth Lajos és Horcsik Kálmán a Steiner indítványát pártolják.

Szavazás után a többség határozata az, hogy a választmány lépjen érintkezésbe a vidéki városi hatóságokkal és határozza meg a legközelebbi közgyűlés helyét.

Jegyzőkönyv hitelesítésre a közgyűlés Horcsik Kálmán és Szenes egyesületi tagokat küldi ki.

A közgyűlés érdemleges munkálatait befejezve, a napirend utolsó tárgyához az indítványokhoz ért.

Horváth Lajos: Általános a panasz a torna-műszavak és vezényszók ellen. És méltán, mert igen sok mesterkelt, erőltetett s a magyar nyelv törvényeivel homlokegyenest ellenkező kifejezésünk van. Másrészt az ország különböző vidékein ugyanazon gyakorlatok más-más elnevezés mellett szerepelnek. Hogy ennek eléje vétessék, hogy e téren egyöntetűségre vergődjünk, mondja ki a közgyűlés: miszerint a választmányt megbizva, hogy a torna mű- és vezényszavakat vegye revidiálás alá s munkálatait kinyomatván, osztassa ki a tagok közt és végül terjessze a legközelebbi közgyűlés elé tárgyalás végett.

Ezt az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadja.

Halász Zsiga: Hasson oda a közgyűlésnek minden tagja a rendelkezésére álló összes eszközökkel és minden erejével, hogy az országban már meglévő torna-egyesületek a tornatanítók országos egyesületének közvetítésével országos szövetkezetté alakuljanak és hasson oda az egyesületnek minden tagja, hogy az országban minél több új torna-egyesület alakíttassék és hogy ezek az újonnan alakult egyesületek a szövetkezetbe belépjenek.

A hévvel és tüzzel elmondott beszédet lelkes eljenzés szakította félbe, melynek lecsendesülése után Halász kijelentette, hogy indítványát egyelőre csak tudomással kéri venni. Részletes tervezetet fog átadni az egyesületi választmánynak, hogy a választmány majd előterjesztést tehessen a legközelebbi közgyűlésnek.

Az enők örömmel fogadja a Halász szavait és köszönetet mond érte. A közgyűlés akaratához képest kijelenti, hogy tudomásul vette.

Kuretska István titkár indítványozza, hogy addig, míg az egyesület szaklapot nem ad ki a közgyűlés a tagok évi díját 4 frtról 2 frtra szállítsa le és pedig olyan formán, hogy a jövő évtől kezdve 2 frt marad a tagsági díj mindaddig, amíg a szaklap meg nem indul.

Horváth Lajos, Steiner és Halász Zsiga nem pártolják a tagdíj leszállítást; mert a két forint tagdíjából begyűlő összeg kevés az egyesület kiadásainak a fedezésére.

Horcsik Kálmán és Vladimir a két frtos tagdíj mellett szólnak, mi a jövő évtől kezdve el is fogadtatott.

Nagy Sándor indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz az elnöknek, Halász Zsiga indítványára pedig hasonlóan jegyzőkönyvi köszönetet a tisztikarnak és a választmánynak.

V e g y e s e k.

— **Veszedelmes kigyómarás** Kriesch János, a műegyetem dékánja Mehádiáról egy szép, mintegy három lábnyi hosszú eleven viperát kapott. A tudós tanár nagyon megörült a becses ajándéknak, kinyitja az üveget melyben jól lekötve volt, s egy csipetével torkon fogja a vonagló kigyót, hogy közelebről megszemlélje. De nem fogta elég szorosán, a vipera kisziklott a csipő vsai közül s a dékán ur jobb és bal kezét megmarta. Kriesch rögtön tisztában volt azzal, hogy e két marás, ha idajekorán hatását meg nem tompítja, okvetlenül halált okoz, azért legelső dolga volt a két sebet kiszopni. — a gyomorban a viperafogak mérge nehezebben keveredhetvén össze a vérrrel. Azután jött hozzá dr. Kovács, ki mind a két sebet néhány apró metszéssel még jobban nyitotta tév s a beteg által ismét kiszivatta. Kriesch állapota mindezek daczára fölötte veszélyes volt eleinte, de remélhető, hogy a gyors és eszélyes segély most már minden veszedelmet elmulaszt.

— **Svaby Pál** urat az aradi liceum tudományos, lelkiismeretes és pontos igazgatóját a közoktatásügyi miniszter ur egészen váratlanul áthelyezte Pécsre. A tanári kar akkor rögtön küldöttséget menesztett a miniszter urhoz, kéréstvént őt, hogy a mindenki által szeretett és tisztelt igazgatót hagyná meg állásában, melyben 9 évig oly áldásthözöan működött. — A miniszter ur elutasító válaszzal bocsájtotta el a küldöttséget. — Most Aradváros polgársága több száz aláírással ellátott meleghangu kérvényben fordul a miniszter úrhoz, kívánva, hogy a derék igazgatót továbbra is meghagyja Aradon. Az „Arad és vidéke“ mely az egész kérvényt közli valamennyi aláírással, hinni szereti, „hogy Trefort Ágoston komoly megfontolásra méltatja a polgárság kérelmét, melynek indoka a lezben-sőbb igazságszeretetet s az a magas erkölcsi érdek, melyet az ország kultuszminiszterének meg kell érteni.“

— **A késmárki szövő iskola zárvizsgái** Rejtő Sándor miniszteri biztos jelentés szerint igen jól sikerültek. A végzett ifjak közül 5 azonnal alkalmazást nyert és pedig egy Csabán s egy Sepsz sz.-Györgyön mint szövészeti tanító s 3 különböző gyárakban, mint művezető. A kereskedőkre nézve kívánatos volna, hogy ezen iskolát látogatva a szövészeti és apretour munkálatokat szakszerűleg megismerjék, a vásárlandó szöveteket önmaguk megbírálhassák. Franciaországban a kereskedelmi akadémiákban rendes tantárgy a szövészet; Ausztriában a kereskedők szorgalmasan látogatják a szövészeti iskolákat. A késmárki iskolában jövőre ismét egygyel több osztályt fognak felállítani. A kereskedelmi miniszter 1400 frt évi segélyben részesíti az intézetet.